

Procesbeskrivelse i logbog

Hvis eleven skal følge udviklingen i sine it- og mediekompetencer i en periode, kan man aftale, at der føres logbog. Logbogen kan være mere eller mindre formelt opbygget. Mulighederne rækker fra en form, der minder om dagbogens, til stramme skemaer, der fastlægger i detaljer, hvad der skal skrives i logbogen hver gang. I praksis skelnes der ikke altid præcist mellem logbogs- og dagbogsformen. Sædvanligvis opfattes dagbogsformen dog som mere uformel og personlig end logbogsskrivning.

Logbogsskrivning vil ofte være knyttet til et bestemt, tidsafgrænset forløb, fx et projektarbejde eller et tematisk emne, men logbogen kan sagtens føres videre i den almindelige undervisning i en længere periode.

Logbøger kan føres i et hæfte eller på løse ark i en mappe. Den kan også være digital, fx i form af et tekstdokument som eleven skriver videre på fra gang til gang, eller i et digitalt logbogsredskab, der eventuelt kan være net-baseret. I det sidste tilfælde kan eleven – og læreren – få adgang til indholdet både på skolen og hjemme.

Logbogen kan bruges til at synliggøre - og præcisere - konkrete aftaler indgået mellem den enkelte elev og læreren. Det kan være meget svært for eleverne selv at fastlægge kompetencemål, hvis de ikke kender funktionerne i programmer eller medieværktøjer og deres muligheder i forbindelse med arbejdsprocesserne. Læreren bør derfor hjælpe eleven med at fastsætte mål, som dels ligger uden for det, eleven allerede kan, dels er realistiske.

Før undervisningsforløbet kan læreren/lærerteamet, evt. i samarbejde med eleverne, træffe aftale om, hvilket it- og mediefagligt indhold, der skal indgå i læringsforløbet, hvilke faglige krav der stilles og hvilke redskaber, de kan vælge at benytte sig af. Her kan lærerne trække på deres viden om, hvad de enkelte elever havde opnået igennem tidligere undervisningsforløb.

Uden en registrering af de konkrete erfaringer med it og medier glemmes let de problemer eller succesoplevelser, eleven havde undervejs. Disse oplevelser kan være væsentlige elementer i evalueringen efter undervisningsforløbet, fordi de gør det muligt at gribe tilbage til den konkrete situation.

Undervejs i forløbet kan det være en god idé at følge med i, hvordan de enkelte elever bruger deres logbøger til at fastholde konkrete begivenheder og i forhold til refleksioner over udviklingen af deres it- og mediekompetence.

I logbogen kan eleven indledningsvis beskrive de mål, der sættes for læreforløbet. Under arbejdet med sit projekt beskriver eleven med jævne mellemrum (fx hver dag, hver uge eller som det nu passer med arbejdsform og tidsforbrug), hvordan han har arbejdet, hvilke vanskeligheder der er opstået, hvordan de er løst, og hvad eleven mener at have lært gennem processen. Til slut forsøger eleven at forholde sig til det mål, der blev sat ved starten. På denne måde kan logbogen dokumentere, hvordan eleven selv oplever sin kompetenceudvikling. Læreren kan supplere dette med sine egne iagttagelser af, hvordan eleven har brugt it- og medieværktøjerne, og med en vurdering af de produkter, eleven har fremstillet.

Hvis logbogen anvendes systematisk gennem forløbet, vil en stor del af evalueringen finde sted løbende gennem elevens - og undertiden også lærerens - kommentarer og refleksioner i tilknytning til de enkelte aktiviteter.

Ved den afsluttende evaluering opsamles erfaringer og refleksioner, og elevens samlede resultat sammenholdes med den individuelle eller fælles målsætning for forløbet eller produktet. Evalueringen kan gennemføres af læreren alene, hvis eleverne stiller deres logbøger til rådighed, eller den kan foretages af lærer og elev ved en fælles gennemgang af elevens logbog.

På de mindste klassetrin bør læreren være opmærksom på, at elevernes vurdering af egne kompetencer ikke altid svarer til det, der kan konstateres ved en nøjere prøvelse. De kan fx have vanskeligt ved at skelne mellem 'at genkende' og 'kan udføre' en funktion med et it-redskab eller et medieværktøj. Derfor vil refleksionsniveauet på de mindste klassetrin nok være forholdsvis beskedent, men som en start på at anvende logbog som evalueringsredskab kan eleverne sagtens forholde sig konkret til, hvad de har lært – eller hvad de har haft problemer med – i forhold til at anvende it og medier i deres læringsforløb.

Denne evalueringsform er især egnet til at afdække kompetencer med hensyn til betjeningsfærdigheder, forståelse og refleksion.

Procesbeskrivelse i logbog - eksempel

Engelsklæreren i en 6. klasse havde aftalt med eleverne, at de skulle benytte logbøger i de kommende undervisningsforløb. Fra samarbejdet i klasseteamet vidste læreren, at eleverne allerede havde erfaring med denne arbejdsform. I 4. klasse begyndte de nemlig at skrive logbøger i et kladdehæfte i dansk. På baggrund af dansklærerens erfaringer med dette begyndte eleverne også at skrive logbøger i forbindelse med undervisningen i engelsk i 5. klasse.

På baggrund af et kursus på det lokale amtscenter, aftalte engelsklæreren med de øvrige lærere i klasseteamet, at tiden nu var moden til at afprøve en netbaseret logbog i det kommende læreforløb, hvor en del af materialet skulle hentes på internettet. Sammen med eleverne var det blevet aftalt, at forløbet skulle handle om "foreigners"; læreren foreslog nu eleverne, at de samtidig skulle arbejde med den netbaserede logbog, og at den især skulle bruges til at notere udviklingen af it- og mediekompetencer igennem forløbet.

I samarbejde med skolens it-vejleder blev der downloadet materiale om den digitale logbog. Engelsklæreren gennemgik dette materiale, mens it-vejlederen fik oprettet klassens elever på den netbaserede logbogs hjemmeside; desværre kunne eleverne ikke få de samme kodeord, som de brugte til SkoleKom og på skolens netværk.

Engelsklærerens forberedelse af undervisningsforløbet bestod bl.a. i at placere tekster, der skulle være tilgængelige som arbejdsmateriale for eleverne, i elevernes mappe på skolens server. På disse tekster var der også forskellige links til hjemmesider, som eleverne eventuelt kunne anvende i deres arbejde.

Udformningen af den digitale logbog – og en række hjælpetekster i tilknytning til de forskellige 'faneblade' til logbogen – skulle også fastlægges. Efter aftale med det øvrige lærerteam blev der også lavet et faneblad som vedrørte anvendelsen af it og medier i forbindelse med læreforløbet, således at disse erfaringer også kunne indgå i den afsluttende evaluering.

Arbejdet med opsætningen af logbogen måtte engelsklæreren have hjælp til af it-vejlederen, da systemet benyttede sig af en indforstået sprogbrug og

nogle systemforudsætninger, som engelsklæreren trods kurset på amtscentret havde problemer med at forstå.

Selve undervisningsforløbet startede med, at it-vejlederen og engelsklæreren i en dobbeltlektion gennemgik den netbaserede logbog, herunder elevernes login, anvendelse af de placerede materialer og udfyldning af de enkelte sider i logbogen. Denne del af den netbaserede logbog virkede meget enkel og overskuelig, syntes eleverne.

Efter denne introduktion gennemgik engelsklæreren forskellige muligheder inden for emnet.

I de følgende uger arbejdede eleverne med emnet. En del af eleverne gjorde det hurtigt til en vane at udfylde den netbaserede logbog et par gange om ugen. I forløbets anden uge kiggede læreren logbøgerne igennem på nettet; hun skrev kommentarer og spørgsmål til de elever, der havde skrevet i deres logbøger. I den næste lektion samlede hun den lille gruppe elever, der ikke havde skrevet noget i logbøgerne endnu. Et par af eleverne sagde, at de ikke kunne nå at skrive i logbøger i skoletiden, fordi de ikke kunne komme til computerne. Engelsklæreren mindede om, at man også kunne udfylde logbøgerne derhjemme, hvis man havde adgang til internettet.

Ved afslutningen af forløbet evaluerede engelsklæreren forløbet med eleverne; evalueringen gik både på arbejdsprocessen, elevernes engelskfaglige udbytte, deres erfaringer med brugen af logbogen og udviklingen i deres it- og mediekompetence.

Generelt var læreren meget tilfreds med den måde, eleverne brugte logbøgerne på. En af grundene kunne være, at udfyldelse af logbøger – i papirform – allerede havde været en naturlig del af undervisningen i klassen i et par år. Gennem arbejdet med logbøgerne fik engelsklæreren et godt indblik i, hvorledes eleverne arbejdede med det engelskfaglige stof gennem forløbet. Engelsklærerens erfaringer med it- og medieintegrationen – og det detaljerede kendskab til elevernes it- og mediemæssige niveau gennem logbøgerne – gav lærerteamet et bredere grundlag for deres evaluering af elevernes it- og mediekompetence.

Forløbet fik et lille efterspil, idet der ved en følgende skole/hjem-samtale faldt en lettere sarkastisk bemærkning fra en forælder vedrørende elevernes forbrug af internettet til skoleopgaver, fx udfyldelse af logbøger!

Procesbeskrivelse i logbog

Før anvendelsen af logbog – check om...	
– denne evalueringsform er egnet til det planlagte undervisningsforløb	☐
– logbogen skal være digital, dvs. skrives som tekstdokument eller i et særligt logbogsprogram	☐
– der skal fastlægges fælles eller individuelle kompetencemål	☐
– der er tilstrækkeligt med tid og it-resurser til, at eleverne kan arbejde med digitale logbøger som en naturlig del af arbejdet i klassen	☐
– der er indgået aftaler om sikkerhedskopiering af de digitale logbøger	☐
– det er aftalt, hvordan materialet overlever fra skoleår til skoleår	☐

Arbejdet med logbog...	
– der er indgået klare aftaler med eleverne om, hvad de skal skrive om i logbogen	☐
– eleverne er klar over, hvilke krav der stilles til indhold og refleksioner i logbogen	☐
– der er afsat tid i det daglige arbejde til, at eleverne kan udfylde deres logbøger	☐
– der er reserveret computeradgang til de elever, der skal udfylde digitale logbøger	☐
– du har lavet en plan for, hvornår du skal gennemse de enkelte elevers logbøger	☐
– der er afsat tid til samtaler med eleverne om deres logbøger	☐
– du har planlagt hvad de andre elever laver, mens du gennemgår logbøgerne med eleverne	☐

Evaluering af logbog...	
– eleverne har forstået og fastholdt, hvad deres kompetencemål var for undervisningsforløbet	☐
– eleverne har nået de fælles eller deres individuelle kompetencemål	☐
– eleverne har udviklet it- og mediekompetence, der svarer til kravene i Junior PC-kørekortet	☐
– eleverne forstod evalueringen og var enige i din/den fælles konklusion	☐
– eleverne var i stand til at reflektere over udviklingen i deres kompetence i logbogen	☐
– eleverne kunne indgå i en samtale om deres refleksioner	☐
– du ville ændre noget, hvis du en anden gang skulle bruge denne evalueringsform	☐